



Cene in sejmska poročila.

Vrednost denarja. 1 dolar je 56.94 Din, 1 lira 2.98 Din, 1 šiling 8.05 Din, 1 češka kruna 1.68 Din, 1 nemška marka 13.55 Din, 1 ogrski pengő 9.91 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 angleški funt 276 Din, 1 francoski frank 2.22 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 13. novembra 1928. Prignanih je bilo: 15 konj, 10 bikov, 140 volov, 474 krav in 15 telet, skupaj 654 komadov. Povprečne cene za različne živalske sorte so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 8.25 do 8.50 Din, poldebili voli 7 do 8 Din, plemenski voli 5.50 do 6.75 Din, biki za klanje od 6 do 7.50 Din, klavne krave debele 7.50 do 8 Din, plemenske krave 6 do 7 Din, krave za klobasarije 4 do 5.50 Din, molzne krave 6 do 7.25 Din, breje krave 6 do 7.25 Din, mlada živna 6 do 8 Din. Prodalo se je 297 komadov, od teh za izvoz v Italijo 15 komadov, v Avstrijo 56 komadov.

Mariborski svinjski trg. Na svinjski sejm dne 9. t. m. je bilo pripeljanih 464 svinj, 4 ovc in 2 kozi, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 80 do 100 Din, 7 do 9 tednov stari 225 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 360 do 450 Din, 5 do 7 mesecev 480 do 500 Din, 8 do 10 mesecev 550 do 650 Din, 1 leto 1000 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din, ovce komad 70 do 125 Din, koza komad 112 Din. Prodanih je bilo 260 svinj, 3 ovce in 1 koza.

Cene lesu in deželni pridelkom. Ljublj. blagovna borza dne 12. novembra 1928. Les: Zaključeni 3 vagoni bukovihi hlodov. Tendence živahna. — Deželni pridelki: Tendence nespremenjena. Brez zaključkov. Cene pšenice malo popustile. Notirajo: pšenica: baška nova 2 odst. primesi, mlevska vozna, slovenska postaja, plačljiva v 30 dneh promptna 297.50 do 300 Din; baška nova, uzančno blago, brez doplačila, mlevska tarifa, slovenska postaja, november, plač. 30 dni 300 do 302.50 Din; turščica: popolnoma suha, zdrava, rešetana, navadna vozna, slovenska postaja, promptna plač. 30 dni 365.50 do 370 Din; La Plata, promptna, zacinjeno Ljubljana 315.50 do 317; moka: Og, nova, franko Ljubljana, pri odjemu cellega vagona, plačljivo po prejemu 430 do 435 Din.

*

Gospodarska obvestila.

Doklade k državni trošarini na mašno in zbirčno vino. Ker še vedno prihajajo vprašanja v tej zadevi, podajamo sledeče pojasnilo: 1. Državna trošarina se plačuje slejkoprej; 2. oblastna doklada k državni trošarini na zbirčno vino se v letu 1928 plačuje, v letu 1929 pa bo to vino oproščeno oblastnih doklad; 3. občinskih doklad je zbirčno vino v l. 1928 prosto, za leto 1929 pa je občinskim uradom na prosto dano, da pri sestavljanju proračunov sklenejo, ali naj bo v dotični občini zbirčno vino oproščeno občinskih doklad ali ne.

Živinorejska zadruga za Slovenske gorice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. vabi svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. novembra, ob 9. uri dopoldne v prostorih Karola

Aubl pri Sv. Lenartu v Slov. gor. z običajnim dnevnim redom. Člani se obveščajo, da si je nabavila živinorejska zadruga plemenskega mrjasca in ga postavila v Rađehovo hišna št. 5. Naj se ga člani pridno poslužujejo.

Čistimo si deteljno seme sami! Po lanski izredno dobri letini deteljnega semena smo doživeli letos slabo. Zato si bo moral marsikateri posestnik kupiti deteljno seme in ne bode shajal s pridelanim. Neobhodno potrebno pa je, da se vsak potrudí, da bo sejal prihodnjo pomlad le čisto seme, ker le s tem bo pridelal koristno rastlino in dobro živalsko krmo. Prilika pa je vsakemu dana, da si izčisti pridelano ali kupljeno deteljno seme na oblastni kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru, Vrbanova ulica 33, in sicer takorekoč brezplačno, če se pomisli, da mu se obdrži le 1% izčiščenega semena kot merico za vzdrževanje čistilne naprave. Sam mora le gnati stroj, ali pa postaviti delavca k stroju. Ne potrebuje k temu nobenih vlog, nobenih kolkov in nobenih pisarij in sitnosti, ki so drugače v navadi in potrebne pri takih zavodih. Čisti se seme lahko vsak delavnik od 8. ure dopoldne do 4. ure popoldne v lepem prostoru, tako da nima nihče nobenega jalovega izgovora, kakor n. pr.: da ni vedel, da je mogoče čistiti deteljno seme; da ni vedel, da imamo v mariborski oblasti tak stroj in ker se je zbal vremena, ker se da čistiti v najlabšem vremenu. Pa ni niti neobhodno potrebno, da pride vsak sam v Maribor, kajti seme pošlje lahko tudi po železnici na gornji naslov in se mu bo seme tudi izčistilo, a tudi vrnilo po železnici. Seveda pa mora tedaj nositi lastnik stroške za prevoz semena po železnici sem in nazaj in za dovoz in odvoz, za tovorni list in za najetega delavca, ki mu bo čistil seme. Torej tudi nima nihče vzroka se pritoževati, da ne more poslati semena po železnici, ker nima sredstev za prevoz, kajti če bi prodal le del izčiščenega semena trgovcu ali kmetijski družbi, bo boljše cene dosegel, kakor da bi prodal seme v neочиščenem stanju. — Inž. Henrik Mohorčič.



ZA NAŠO DECO

SLEPI KONJ.

(Narodna pripovedka.)

Pred davnim, davnim časom je živel v starem mestu Vineta bogat trgovec, ki je imel na morju več ladij ter je kupoval in prodajal mnogo blaga. Vse v njegovi hiši je bilo izredno lepo. Po stenah so visele dragocene preproge, take so bile tudi na tleh; gospodar in gospa pa sta se oblačila v sam baržun in svilo. V hlevu so stali štirje vranči za kočijo in belec za jahanje. Ta belec je bil najhitrejši konj v vsej Vineti in gospodar ga je zval le svojega ljubega skoči-veter.

Nekega dne je jezdil trgovec iz mesta daleč po veliki cesti, da bi videl,

če že ne dospe kmalu blago, ki ga je pričakoval. Cesta je držala skozi visok, temen gozd. Naenkrat je skočilo šest roparjev izza grmovja in zastavili so trgovcu pot. Eden je prijel konja za uzdo, drugi pa je držal dolg drog čez cesto. Belec se je krepko pognal čez drog, tako da se je otresel moža, ki ga je držal za uzdo. Preden so se roparji zavedli, ni bilo ne konja, ne jezdeca.

Zvesta žival je bila prek in prek pokrita s peno, ko se je vrnila v divjem teku z gospodarjem v Vineto, in ta si je obljubil, da ne bo belca nikoli prodal in tudi ne odstranil. Vsak dan mu je začel dajati po tri velike merice ovsa in tako naj bi ostalo do konca dni. Ali polagoma je trgovec pozabil, da mu je belec rešil življenje, dajal mu je odslej samo dve mali merici ovsa za hrano. Belec se je bil namreč tistega dne, ko je rešil gospodarja, zelo razgrel, obolel je močno in ostal hrom. Nazadnje je celo oslepel. Gospodar ni mogel več na njem jahati in kupil si je drugega konja.

Ker pa belec še ni bil star, zato je živel še mnogo let. Nazadnje mu je dajal gospodar samo še eno mernico ovsa na dan. Pa tudi to mu je postajalo preveč in ker nihče ni hotel za konja nič dati, je naročil hlapcu, naj žival iztira iz hleva. Ta je vzel v roke palico in je konja res pognal — čez prag. Belec je stal sedem ur pred hlevom in vsikdar dvignil glavo, če se je kaj v hiši genilo. Naposled je pregnal žival glad, tako da je začela tavati po ulicah. Ker je bila slepa, se je morala zanašati na svoj vonj, da bi dobila kje kako slamico, a tega živeža je bilo zelo malo najti.

V tistem mestu je bila hiša z zvoncem, ki je bila odprta noč in dan. Postavili so jo, da bi zabranili krivico. Če je kdo mislil, da se mu dela krivica, je tam pozvonil, da je močno potegnil za vrv pri zvoncu. Takoj so se zbrali mestni sodniki in so v zadevi razsodili. Slučajno je prišel belec v to hišico. Ker je z gobcem vse poskusil, kar mu je bilo na potu, je zadel tudi ob vrv, prijel jo je z zobmi in je začel prav krepko zvoniti.

Prišli so sodniki in so našli konja kot tožilca. Ker so vedeli, kako veliko uslugo je storil svojemu gospodarju, jih je zadeva ganila. Poklicali so trgovca, ki se je močno začudil, ko je spoznal ob tožnem zvoncu svojega belca. Hotel se je opravičevati, ali sodniki so izjavili strogo: »Pravičnik se usmili tudi svoje živine, le srce brezboščevo je neusmiljeno!« Obsojili so trgovca, da mora svojega belca prehraniti do njegovega konca. In določili so tudi moža, ki se je moral često prepričati, ali trpi belec pomanjkanje. Na hišici z zvoncem pa so spomin vklesali ves dogodek v kamen.

*

OTROŠKE IGRE.

1. Potovanje v Ljubljano. Dve klopi postavimo tako, da se dotikata z naslonjali. Potem sedejo otroci na klop, eden izmed otrok pa vzame v

roko majhno zastavico in hodi neprestano okoli klopi. Pri tem poje: »Vozimo se v Ljubljano, kdo hoče z nami?« Vsak otrok, ki se ga dotakne z zastavico, mu mora slediti. Prime se prvega za obleko in tudi poje. To gre toliko časa, da tečejo vsi otroci okoli klopi ali dokler ni vrsta predolga. Potem zopet sedijo in igra se začne od početka.

2. Iskanje. Eden išče. Drugi otroci nekaj skrijejo, kar je treba potem iskati. Če pride iščoč otrok blizu kraja, kjer je predmet skrit, poje eden ali vsi: »Grm že gori, grm že gori!« Ko pride še bliže, pojejo: »V polnem je plamenu, v polnem je plamenul!« Ako se pa zopet oddaljuje, se glasi pesem: »Zdaj pa nastopa mraz, zdaj pa nastopa mraz!«

3. Vidim, česar ti ne vidiš! Igrata dva otoka, kvečjemu trije. Eden pogleda na neko stvar v sobi ali zunaj in reče: »Vidim, česar ti ne vidiš!« Drugi vprašajo: »Kje je in kakšno je?« Po odgovoru zdaj ugibajo toliko časa, dokler ne zadenejo pravega predmeta. Kdor je prvi zadel, sme zdaj od svoje strani dati ugibati kak drug predmet.

4. Vsi ptički letijo. Otroci sedijo okoli mize in vsak položi kazalec desne roke na mizo. Eden začne: »Vse ptičke letijo!« in dvigne svoj prst v zrak. Nato pove tudi kaj takega, kar ne leti, n. pr.: »Vse mize letijo, vsa drevesa letijo...«, vmes pa zopet kaj takega, kar res leti, n. pr.: »Vsi golobčki letijo, vsi metuljčki letijo.« Ko pove kaj takega, kar leti, morajo vsi otroci dvigniti prst. Ako pa imenuje kaj takega, kar ne leti, ne sme nihče dvigniti prsta. — Kdor ne dvigne prsta, ko se pove kaj takega, kar leti, mora kaj dati v jamstvo in potem izvršiti kako nalogo. Isto se zgodi s tistim, ki dvigne prst pri predmetu, ki ne leti. Otrok, ki narekuje, sme prste dvigniti, kadar hoče, da druge preizkuša, če znajo hitro misliti.

*

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK:

Čebula; jezdec; kolesa pri vozu; nič.

NOVE UGANKE:

1. Zunaj črn in notri svetel, zunaj topel, notri vroč, brez srca in brez čutil je. Ljubijo ga vsi ljudje, oče, mati in otroci, vsi stoje kaj radi tam. Samo dekla ni vesela, ker ima pač dosti dela, da prehrani tisto stvar. Kaj je to?
2. Če pridejo, ne pride, če pa ne pridejo, pride.
3. Čeprav se spreha, je vedno doma.
4. Pet rogov v eni dolbini, kaj je to?

SMEŠNICE:

Ne zaupa mu. Oče učencu-novincu: »Kako je v šoli?« — Sinček: »Bi že bilo, ali zdi se mi, da gospod učitelj včasih sam nič ne zna!« — Oče: »Kako to?« — Sinček: »Včeraj je re-

kel, da je tri in ena štiri, danes pa smo morali reči, da je dve in dve štiri.«

Ne ve natančno. Mati: »Tu imaš 20 Din. Kupi za 10 Din sira in za 10 Din klobase!« — Sinček gre, pa se kmalu vrne z denarjem v roki: »Mati, niste mi povedali, katerih 10 Din je za sir in kateri so za klobase!«

Ve si pomagati! Matijček lovi ribe na prepovedanem prostoru. Brž pri-teče občinski paznik in zakriči: »Ali ne veš, da je tu prepovedano loviti ribe?« — Matijček: »Saj ne lovim ri-be, jaz samo učim črvičke plavati!«



DOPISI

Kamnica. Za dne 11. t. m. javljeno blagoslovljenje in otvoritev nove okrajne ceste v Kamnico se mora preložiti na nedeljo, dne 18. t. m., ob dveh popoldne od gostilne Lorenčič. Če bo slabo vreme, pa v nedeljo, dne 25. t. m. Vabi občinski odbor.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pretekli četrtek smo spremili k zadnjemu počitku nenadoma umrlega Antona Roškar, bivšega posestnika v Vukovju ter mnogoletnega naročnika »Slovenskega Gospodarja« domači gospod župnik Frangež, g. Kraner, župnik pri Sv. Kungoti ter gospod nadučitelj Vauda ob obilni udeležbi sorodnikov ter sosedov. Ob tej priliki so pogrebci nabrali 150 Din za novo bogoslovje, ker vsem darovalcem Bog stotero plati, dragemu pokojniku pa dodeli večni mir!

Velika Nedelja. Tukaj smo v sredo, dne 7. t. m., z največjo slovesnostjo in ob veliki udeležbi ljudstva spremili k zadnjemu počitku dobro znano in preblogo kmetico-vdovo Marijo Sova, roj. Horvat, sestro velikonekelskega dekana Friderika Horvat. Dne 26. oktobra je sprejela še v cerkvi sv. zakramente, dne 27. oktobra se je podala v ormoško bolnico, da bi se pripravila nevarno operacijo, a dne 5. novembra, ob 11.20 dopoldne je še pred operacijo v sled oslabelosti srca nepričakovano omahnila in izdihnila svojo dušo v roke božjega sodnika. Zapustila je vsem najlepši vzgled bogoljubne žene, ki se je vestno in požrtvovalno trudila celo svoje življenje, izpolnjevati največji božji zapovedi ljubezni: ljubiti Boga in bližnjega; to izpričuje njeno življenje in njena duša; bila je prava mati ubogih in dijakov in bogoslovcev. Spremilo jo je 11 duhovnikov. Naj v miru počiva!

Sv. Andraž v Slov. gor. Celi pretekli teden je pel tukajšnji mrtvaški zvon in oznanjal: Čujte, ker ne veste ne dneva ne ure smrti. Tri mrljice smo imeli in vsi trije so morali neprevideni v večnost in sicer: Jakob Toš, posestnik v Rjavcih; Marija Čeh, posestnica v Vitomarcih; in žena tukajšnjega molca v cerkvi Matilda Toš. Zadnji dve smrtni žrtvi sta bili pa, hvala Bogu, tri dni pred smrtjo v cerkvi pri sv. zakramentih, tako da torej nista bili povsem nepripravljeni. Pet nepreskrbljenih otročičev zapušča Matilda Toš. V srce segajoči prizori so se dogajali ob pogrebu, ko so osiroteli otroci se morali posloviti od ljube mamice. Počivajte v miru, dragi pokojniki! — Na ptujskem pokopališču je izvršil samomor tukajšnji domačin Dokl iz Slapčinc. Ko se je o tem zvedelo, je šel po celi župniji glas: »Kakoršno življenje, takšna smrt. Bog mu bodi milostljiv!« — Naša dekleta so na delu, da razširimo kar najboljše naš »Slovenski Gospodar« in že prve dni so imele lepe uspehe. Pridobile so že nekaj novih naročnikov. Le naprej za delo misijonsko, za razširjanje katoliškega časaopisa!

Šmartno v Rožni dolini. Naša cerkev je pa sedaj res lepa. Kakor biser na kraljevski kroni, tako se sveti. Veselje imamo z njo, pa tudi sosedu in tujcu se pohvalno izražajo o njenem prenovljenju. Bog plačaj stotero vsem, ki so za njo žrtvovali. Kar se nam manjka, upamo še doseči, saj ima naša cerkva že od nekdaj res velikodušne in mnoge dobrotnike. Prvi je naš veliki svetniški škof Slomšek, ki je tukaj velikokrat pridigoval, kakor sam pravi, ki je na svoje stroške naročil prekrasno, res umetno altarno sliko sv. Martina ter je gmotno in moralno sodeloval, ko se je stavila ta lepa cerkev. K svojim dobrotnikom štejemo nadalje nekatere vrle kmete iz Drešinjevasi, Arjevast, Petrovč itd., ki nam brezplačno pripeljejo peska, gramoza, in česar treba za oplešavo cerkvenega prostora. Za dobrotnike naše cerkve pa imao tudi vse sosedu, ki so se že od nekdaj radi zatekali k sv. Martinu, tako da so naredili celo slovesne obljube, nekateri kakor »Poljancie«, da pridejo vsako leto na »Poljsko nedeljo« s posebnimi procesijami k sv. Martinu, drugi pa so se zaobljubili, da bodo letno prispevali k tej cerkvi takomenovane živinske obresti. Zato najdemo v tukajšnjih cerkvenih knjigah poleg domačinov zapisano blizu 300 sosednih posestnikov, ki so se že morda njihovi pradedje zavezali, da bodo v Šmartno plačevali »živinske obresti«, da bi jih Bog po priprošnji sv. Martina varoval kuge in nesreče pri živini ter jim dal svoj blagoslov, in ki so te obresti tudi redno plačevali. Žal so nekateri sedanji posestniki postali, kakor za sv. vero in cerkvene potrebe sploh, tudi za to svojo dolžnost mrzli in brezskrbni, bodisi da ne ljubijo več sv. Martina kot njihovi očetje, bodisi da ne potrebujejo več njegovega varstva in božjega blagoslova. V vsako šmartnisko hišo pa letos prekrasno Slomškovo podobo, ki se lahko naroči v župnišču, da homo tudi s tem pokazali, da smo vsi hvaležni dobrotnikom naše lepe cerkve!

Rečica ob Savinji. Dne 7. t. m. je umrl povsod znani in priljubljeni Fran Stiglic, po domače Prislan, star 67 let. Bil je zvest pristav SLS, večletni župan trga Rečica, odbornik gasilnega društva, okrajnega odbora, ustanovitelj ljudske hranilnice ter kmet. društva. Naj v miru počiva!

Solčava. Za občinske volitve, ki bodo dne 12. decembra, vlada veliko zanimanje. Posebno, ker se je bivšemu srezkemu poglavarju po svojih ključnih posrečilo sestaviti še eno kandidatno listo (ki si je baje nadejala ime SLS II) proti že potrjeni kandidaturi listi SLS. Toda mi poznamo basen o volku in o ovčjem oblačilu!

Solčava. Z letošnjim letom smo Solčavani precej zadovoljni. Živeža ne bo treba veliko kupovati, razen koruze in pšenice nekaterim. Cerkev imamo lepo poslikano, oziroma prenovljeno. Stare imenitne slike, prej zakajene in zabrisane, so kar nanovo poživela pod spretno roko slikarja Grzina Milosa iz Kozjega. Pri prenavljanju velikega altarja je gospod Grzina odkril dozdaj neznano lepo omarico s steklenimi vraticami, polno dragocenih ostankov sv. mučencev, okrog 80 po številu. Vse je v svili in zlatu. Največje so relikvije sv. Viktorina, Florijana ter Boštjana. Omarica je postavljena sedaj zadaj za velikim altarjem, kjer jih domačini in tujci radi poljubujejo, ko po stari romarski navadi hodijo okoli Marijinega altarja. Da so relikvije pristne, priča listina iz leta 432, ki smo jo našli v skrivnem predelku omarice. Krasno donijo tudi spopok njene orgle 23 piščal, ki nam jih je vojna vzela, smo zopet dobili nazaj. Izdelala jih je trdka Brandl iz Maribora, orglje uglašil in izprasil je pa g. Janko iz St. Vida nad Ljubljano. Tako nas bodo nove orglje, prenovljena cerkev poleg dveh novih zvonov, pri podružnici sv. Duha vedno spominjale slovesnosti primicije in zlate sv. maše. Ve-